REGIONALE FORSKNINGSFOND
MIDT-NORGE

REGIONALT FORSKNINGSFOND MIDT-NORGE

HANDLINGSPLAN 2017-2019

RULLERT 2019

BEHANDLES AV STYRET I MØTE 06.03.2019

Innhold:

1. Overordna føringer 1
1.1 Formålet med regionale forskningsfond 1
1.2 Bestillingsbrevet fra fylkene til RFF Midt-Norge. 1
1.2.1 Overordna perspektiver 1
Bærekraft 1
Mobilisering i hele regionen 1
Samiske interesser 2
1.2.2 Innretningen på utlysningene 2
2. Mobilisering til forskning 2
3. Forhold til nasjonale og internasjonale program 3
4. Søknadstyper 3
4.1 Regional kvalifiseringsstøtte 3
4.2 Hovedprosjekter 4
Regionale offentlige prosjekt og regionale bedriftsprosjekt. 4
Regionale institusjonsprosjekter 4
5. Prioriterte forskningstema 4
5.1 Kommunesektoren 5
5.2 Næringslivet 5
5.3 Samiske forskningsinteresser 6
5.4 Samarbeid med andre regioner 6
6. Utlysningsplan 2019 6

1. Overordna føringer

Handlingsplanen er utarbeidet av fondsstyret for Regionalt forskningsfond Midt-Norge, på bakgrunn av bestillingsbrevet fra de tre fylkene Nord-Trøndelag, Sør-Trøndelag og Møre og Romsdal, FoUI-strategiene for fylkene og gjeldende retningslinjer for regionale forskningsfond (RFF) fastsatt av Kunnskapsdepartementet. Handlingsplanen er flerårig og følger valgperiodene på linje med bestillingsbrev og oppnevningsperioden for styret. Planen skal oppdateres årlig.

1.1 Formålet med regionale forskningsfond

Kunnskapsdepartementet sier i retningslinjene for Regionale forskningsfond at formålet er å:

- Styrke forskning for regional innovasjon og regional utvikling.
- Mobilisere til økt FoU-innsats i regionene.
- Bidra til økt forskningskvalitet og utvikling av gode og konkurransedyktige FoU-miljøer i regionene.
- Skape utviklings- og læringsarenaer der regionale erfaringer kan drøftes i relasjon til nasjonal og internasjonal kunnskap og aktiviteter.
- Sørge for tett samspill mellom aktiviteter i regionene og deres relasjoner til andre nasjonale og internasjonale programmer og aktiviteter.
- Fondsstyrene for fondsregion Nord-Norge, fondsregion Midt-Norge og fondsregion Innlandet skal også ivareta samiske forskningsinteresser og -behov.

1.2 Bestillingsbrevet fra fylkene til RFF Midt-Norge.

Fylkesutvalget i Møre og Romsdal, fylkesutvalget i Sør-Trøndelag og fylkesrådet i Nord-Trøndelag vedtok alle i september 2016 bestillingsbrev til styret for Regionalt Forskningsfond Midt-Norge. Bestillingsbrevet angir hvilke prioriterte satsinger og innretninger som skal legges til grunn for fondets arbeid i perioden 2016-2019.

1.2.1 Overordna perspektiver

Bestillingsbrevet sier at RFF Midt-Norge skal bidra til å forsterke regionens konkurransemessige fortrinn og peker på tre overordna perspektiver:

- bærekraft
- mobilisering i hele regionen
- samiske interesser

Bærekraft

Forskningsbaserte innovasjoner og teknologiutvikling vil spille en nøkkelrolle for å utnytte ressursene bedre og på nye områder. Utlysningene må stille krav til at det som utvikles i prosjektene kan dokumenteres som bærekraftig eller at prosjektet i seg selv bidrar til bærekraftige løsninger.

Mobilisering i hele regionen

Det er en utfordring for regionen at det er store forskjeller i FoU-aktiviteten i næringslivet, først og fremst mellom sentrum og distrikt. I Trøndelag er det et mål å mobilisere nye aktører utenfor Trondheim og å sørge for at man får fram god prosjekter forankret i distriktene. I Møre og Romsdal er det sterke næringsklynger og at det er særlig relevant å forsterke de konkurransemessige fortrinnene til næringslivet gjennom forskningsbasert innovasjon, herunder styrke de regionale FoU-miljøenes evne til relevant kunnskapsutvikling og samarbeid med nærings- og arbeidslivet. Å styrke innovasjonen i kommunal tjenesteproduksjon er også et mål.

Samiske interesser

Det er behov for å mobilisere samisk næringsliv til bedriftsrettet forskning og undersøke mulighetene for småskala næringer og kombinasjons- og deltidsnæringer. Det er også viktig å øke kunnskapen om samiske samfunnsforhold, språk og kultur for å kunne tilby gode offentlige tjenester til den samiske befolkningen.

1.2.2 Innretningen på utlysningene

Innretningen på utlysningene i perioden 2016 – 2019 skal bidra til å dekke behovene i regionen, og utlysningene skal derfor rette seg mot mer kunnskapsbasert innovasjon i næringslivet og i offentlig sektor, samt bidra til å bygge opp relevant kunnskap i forskningsmiljøene.

Når det gjelder offentlig sektor retter bestillingsbrevet seg spesielt mot kommunenes utfordringer. Det er viktig med bred mobilisering til mer forskning og innovasjon i kommunene.

Når det gjelder utfordringene i næringslivet peker bestillingsbrevet på tre tema:

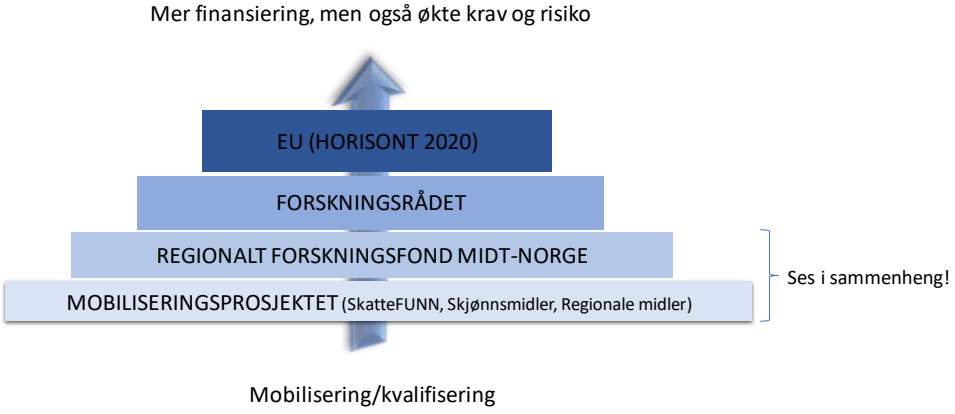
1. Muliggjørende teknologier
2. Havrommet
3. Det grønne skiftet og bioøkonomi

Videre framheves det at det er viktig å stimulere til samarbeid på tvers av fagområder, næringer og bransjer, og til utvikling av nye forretningsområder eller nye næringer. Prosjekter der næringsliv, offentlig sektor og FoU-miljø samarbeider og lærer av hverandre, er også ønskelig (trippel helix-modellen). I fondets utlysninger vil små- og mellomstore bedrifter prioriteres.

2. Mobilisering til forskning

RFF Midt-Norge er en del av virkemiddelapparatet for økt FOU i regionen. Både Trøndelag og Møre og Romsdal har i flere år hatt ordningen med VRI-midler som et virkemiddel med lav terskel. Dette prosjektet er avløst av mobiliseringsprosjektet i FORREGION-programmet i Forskningsrådet. Sekretariatet i RFF Midt-Norge og prosjektledelsen i mobiliseringsprosjektet er samordnet, ved at prosjektlederne for mobiliseringsmidlene inngår i sekretariatet for RFF Midt-Norge.

I et FOU-prosjekt kan støtte fra mobiliseringsprosjektet være et første steg. RFF Midt-Norge skal i all hovedsak bidra til å kvalifisere søkere til videre forskning i nasjonale og internasjonale program, ordninger i Forskningsrådet og Horisont 2020 samt andre internasjonale midler. Dette illustreres i «forskningstrappa», figur 1.

3. Forhold til nasjonale og internasjonale program

Forskningstemaene i Regionalt Forskningsfond Midt-Norge er til dels overlappende med programmer i Forskningsrådet. Det regionale perspektivet er imidlertid forskjellig fra det nasjonale. Regionalt forskningsfond Midt-Norge skal ha:

- En ***forberedende*** funksjon i forhold til nasjonale program (f.eks. gjennom å lyse ut midler til kvalifiseringsstøtte)
- En ***kompletterende*** funksjon i forhold til områder der det ikke lyses ut midler nasjonalt, men som er viktige for regionen
- En ***forsterkende*** funksjon i forhold til områder som lyses ut i nasjonale program på områder som er spesielt viktige for regionen

Fondet skal medvirke til å kvalifisere til internasjonale programmer (som Horisont 2020), og til internasjonalt samarbeid.

4. Søknadstyper

Regionale forskningsfond kan benytte et sett av prosjekttyper som er listet opp i retningslinjene fra Kunnskapsdepartementet. Det er opp til fondene selv å velge mellom prosjekttypene. I bestillingsbrevet fra fylkene i Midt-Norge sies det at vi som hovedregel skal lyse ut midler til kvalifiseringsprosjekter og hovedprosjekter for næringsliv og kommunal sektor. Det kan også være aktuelt med institusjonsprosjekter, dvs prosjekter der FOU-miljøene står som søkere. Hovedtyngden skal ligge på kvalifiseringsprosjekter. Gjennom økt vektlegging av kvalifiseringsstøtte og mobiliseringsstiltak, ønsker fondet primært å drive med kunnskapsoppbygging i bedrifter/klynger og kommuner slik at disse kan komme i posisjon for nasjonale program.

Det er et krav for alle prosjekttypene i RFF Midt-Norges utlysninger at prosjektansvarlig (søker) skal være lokalisert i fondsregionen. Videre skal det i alle utlysninger stilles krav om at prosjektene er brukerstyrte eller at brukerne har en reell tilknytning til prosjektene.

4.1 Regional kvalifiseringsstøtte

Prosjektene som får regional kvalifiseringsstøtte skal mobilisere kommuner og små-mellomstore bedrifter (smb) i hele regionen til FoU-innsats, og bidra til å styrke forskning for regional innovasjon og regional utvikling. Kvalifiseringsprosjektene skal ha et tydelig definert forskningsinnhold og kvalifisere til videre støtte fra relevante ordninger regionalt, nasjonalt eller internasjonalt. Kvalifiseringsstøtte skal gis til prosjekter med klare intensjoner om videreføring i hovedprosjekt. Støtte gis til prosjekter med klare intensjoner om videreføring i hovedprosjekt. De skal adressere utfordringer som er kritiske for etablering og/eller gjennomføring av et hovedprosjekt (fra Bestillingsbrevet).

Typiske kjennetegn ved Regional kvalifiseringsstøtte er:

- Støtte gis for en periode på inntil 12 måneder.
- Fondet gir inntil 500.000 kroner i støttebeløp pr. prosjekt.
- Det stilles krav om minimum 50 % egenfinansiering (egeninnsats og/eller kontanttilskudd).
- Kostnader som normalt gir grunnlag for støtte er personalkostnader, kjøp av FoU-tjenester og andre relevante kostnader (men ikke utgifter til utstyr som ikke avskrives i prosjektperioden).

4.2 Hovedprosjekter

Regionale offentlige prosjekt og regionale bedriftsprosjekt.

Regionale offentlige prosjekt og regionale bedriftsprosjekt er hovedprosjekter som skal føre til innovasjon i kommunal sektor og/eller i privat sektor. Med innovasjon i denne sammenhengen menes verdiskapende fornyelse, som bedre kvalitet og/eller mer effektive tjenester. Prosjektene skal skille seg fra prosjekter som kan få støtte i Forskingsrådets programmer.

Regionale offentlige prosjekter og bedriftsprosjekter skal ta utgangspunkt i strategisk viktige problemstillinger for virksomhetene og utløse FoU-aktivitet som spesielt bidrar til forskningsdrevet innovasjon og bærekraftig verdiskaping. Målgruppene er kommuner og enkeltbedrifter eller nettverk av bedrifter, i samarbeid med FoU-institusjoner. Alle tre sektorer i samarbeid er ønskelig (trippel helix). Søkerne må ha regional forankring, men kan fritt velge de FoU-miljøer de ønsker å samarbeide med, regionalt, nasjonalt eller internasjonalt.

Typiske kjennetegn ved regionale offentlige prosjekter (som er kommunale) og regionale bedriftsprosjekter er:

- Prosjektansvarlig er en liten eller mellomstor bedrift (SMB) eller en kommune (eller konsortium/sammenslutning av bedrifter eller kommuner) lokalisert innenfor fondets geografiske område.
- Gjennomføres i samarbeid med FoU-miljø(er).
- Støtte gis for en periode på inntil 3 år.
- Fondet gir inntil 1,5 millioner kroner i støtte.
- Kostnader som normalt gir grunnlag for støtte er personalkostnader, kjøp av FoU-tjenester, og direkte prosjektutgifter (men ikke utgifter til utstyr som ikke avskrives i prosjektperioden).
- Prosjektansvarlig og samarbeidspartnere finansierer selv minst 50% av prosjektkostnadene (egeninnsats og/eller kontanttilskudd).

Regionale institusjonsprosjekter

Utlysning av institusjonsprosjekter kan være aktuelt, men hovedtyngden skal ligge på kvalifiseringsprosjekter. Ved utlysning av regionale institusjonsprosjekter forventes det at de skal være institusjonsbyggende og bidra til langsiktig kompetanseoppbygging ved institusjonen innenfor faglige temaer med stor betydning for utviklingen av nærings- og samfunnslivet i regionen. Prosjektene skal vektlegge samarbeid mellom FoU-miljøer, og praksisnær og tverrfaglig forskning. De har også til oppgave å bidra til økt samspill mellom studenter, forskere og næringsliv (sitat fra Bestillingsbrevet). Varighet av prosjekter og krav for øvrig er som i hovedprosjekter i bedrift og kommuner. Prosjektene skal delfinansieres av bedrifter eller offentlige virksomheter med minimum 20% (egeninnsats/kontantbidrag), for å sikre relevansen av kompetansen som utvikles og stimulere til samarbeid mellom forskningsmiljøet og relevante brukere (bedrifter og/eller kommuner).

5. Prioriterte forskningstema

Bestillingsbrevet fra fylkene sier at RFF Midt-Norge skal bidra til å forsterke regionens konkurransemessige fortrinn og peker på tre overordna perspektiver; bærekraft ved at det som utvikles i prosjektene kan bidra til bærekraftige løsninger, mobilisering i hele regionen og samiske interesser. Videre utdyper bestillingsbrevet både innovasjon i offentlig sektor, spesifisert til kommunesektoren, og omstillingsbehov i næringslivet. Der skal RFF Midt-Norge bygge opp under behovene i næringslivet og rette innsatsen mot kunnskapsområder som utnytter og forsterker

regionens konkurransemessige fortrinn. I forhold til forskningsrådets utlysninger skal fondets utlysninger være kompletterende.

5.1 Kommunesektoren

RFF Midt-Norge skal stimulere til prosjekter som bidrar til innovasjon innen kommunal sektor og løse utfordringer i regionen. Samarbeid mellom flere kommuner og med private bedrifter og frivillige organisasjoner kan sammen med sluttbrukerne være viktige for en kunnskapsbasert og innovativ offentlig sektor, og som også bidrar i det grønne skiftet. Forskningsdrevet innovasjon rundt nye samarbeidsformer, bedre organisasjonsmodeller, økt kvalitet på tjenestene og nye teknologiske løsninger (muliggjørende teknologier) er viktige tema.
Bestillingsbrevet til RFF Midt-Norge sier at det er behov for mer systematisk innovasjon på tvers av sektorer og nivåer. For å møte framtidas utfordringer er det viktig å mobilisere bredt til mer forskning i og for offentlig sektor. Det presiserer at aktører i kommunal sektor som hovedregel skal være prosjekteier/søker. I tilfeller der næringslivet skal bidra til å løse utfordringer i sektoren, kan næringslivsaktøren være prosjekteier/søker.

5.2 Næringslivet

Når det gjelder utfordringene i næringslivet peker bestillingsbrevet på tre tema; Muliggjørende teknologier, havrommet samt det grønne skiftet og bioøkonomi.

Muliggjørende teknologier

Begrepet muliggjørende teknologier henspiller på utvikling og anvendelse av nye teknologier som er så gjennomgripende at de fører til store endringer i samfunns- og næringslivet. De muliggjørende teknologiområdene har sprunget ut av flere grunnleggende fagretninger og teknologiområder. Skal muliggjørende teknologier bidra til å fremme innovasjon og møte samfunnsutfordringer, må forskning på avanserte teknologier og systemer kombineres med forskning på institusjoner, bedrifter og organisasjoner, regulering og politikk, kommunikasjon og interaksjon i hjemmet og samfunnet (Meld. St. 7 (2014–2015), Langtidsplan for forskning og høyere utdanning 2015–2024). Digitalisering er et sentralt element i de muliggjørende teknologiene og gir grunnlag for å skape nye produkter, prosesser, tjenester og forretningsmodeller, ofte i kombinasjon med kostnadsreduksjoner og mer bærekraftig produksjon og forbruk. Kunnskapsoverføring og teknologioverføring mellom næringer og bransjer er viktig. Prosjekter innen tema muliggjørende teknologier i regionen skal gi resultater som er utviklende, anvendbare og bidra til nye samhandlings- og forretningsmodeller.

Havrommet

Regionen har naturgitte fortrinn gjennom nærhet til havet og ressursene der. Regionen har en sterk maritim næring (rederier, skipsdesignere, skipsverft, utstyrs- og tjenesteleverandører) og mange virksomheter innen marin næring (hele verdikjeden fra fiske og fangst til foredlingsindustri og biomarine virksomheter). Næringene utnytter eksisterende kompetanse inn mot nye områder slik som fartøy og installasjoner til havs, og teknologioverføring fra offshore til havbruk. Havbruksnæringen har oppmerksomheten rettet mot økt produksjon samtidig som en ivaretar fiskehelse/velferd og reduserer miljøbelastningene av næringen. Viktig i regionen er også bedrifter og FoU-aktører som har fokus på økt råstoffutnyttelse og videreforedling av marine produkter.

Det grønne skiftet og bioøkonomi

Ved hjelp av innovasjon og teknologiutvikling skal næringslivet og kommunesektoren i regionen bidra til det grønne skiftet og en overgang til mer klima- og miljøvennlige produkter og tjenester. Begrepet bioøkonomi omfatter alle former for verdiskaping knyttet til produksjon og foredling av bioressurser.

Det dekker all matproduksjon fra land og hav. Industriell utnytting av biomasse til ulike produkter og ingredienser har et stort potensial i regionen. Også småskala produkter og lokalbasert mat og drikke har et stort verdiskapingspotensial. Regionen har derfor gode forutsetninger for å kunne forsterke sin posisjon som matregion både nasjonalt og internasjonalt. Innenfor bioøkonomien legges det også vekt på å styrke samarbeidet mellom blå og grønn sektor, og å utvikle og ta i bruk nye muliggjørende teknologier. Typiske prosjekter som vil være aktuelle for støtte fra RFF Midt-Norge vil være prosjekter som skal lede til nye eller forbedrede produkter, gjennom mer effektive og miljøvennlige prosesser.

Forskningsrådets program Bioøkonomi sier: Visjonen for bioøkonomien er totalutnyttelse av alt biologisk råstoff i sirkulære kretsløp. Den omfatter biobaserte tjenester, produksjon og bearbeiding av fornybare biologiske ressurser til mat, fôr, energi, helseformål, materialer og et bredt spekter av industrielle produkter.

Utlysninger innen den grønne skiftet og bioøkonomi hos RFF Midt-Norge skal stimulere til den regionale innfallsvinkelen og være kompletterende i forhold til forskningsrådets utlysninger.

5.3 Samiske forskningsinteresser

RFF Midt Norge har et ansvar for å ivareta samiske forskningsinteresser i regionen, og spesielt forhold som gjelder for det sørsamiske. Sørsamiske tema er et forskningsområde der det er gjort lite og der det ikke er store, etablerte forskermiljøer. Derfor er det en utfordring å stimulere dette området og få inn gode prosjektsøknader. Det er behov for å mobilisere samisk næringsliv til bedriftsrettet forskning. Det er også viktig å øke kunnskapen om samiske samfunnsforhold, språk og kultur for å kunne tilby gode offentlige tjenester til den samiske befolkningen.

Gjennom samarbeidet med Sametinget og de to andre regionene som har ansvar for å bidra til samiske forskningsinteresser, RFF Nord og RFF Innlandet, har vi sett behovet for å lyse ut midler til prosjekter som kan bidra til å mobilisere samiske kommuner og næringsaktører samt bidra til mer kunnskap om de behov og utfordringer som samer møter i sin hverdag. I utlysningsplanen for 2019 setter RFF Midt-Norge av 2 mill. kroner til samiske tema. Disse pengene lyses ut som øremerkede midler innenfor den ordinære kvalifiseringsstøtten og har som mål å fremme kunnskap om samiske forskningsbehov og mobilisere flere samiske aktører til å ta FoU i bruk.

5.4 Samarbeid med andre regioner

De regionale forskningsfondene hadde i perioden 2010-2016 en felles pott (15%-potten) som skulle sikre samarbeid på tvers av regionene. Da fellespotten ble avviklet ble midlene fra denne potten fordelt på alle regionene, med forventning om fortsatt godt samarbeid på tvers av regionene. For RFF Midt-Norge er det viktig å bidra i utviklingsprosesser som finner sted på tvers av regionene, og søke nye partnerskap der dette kan stimulere til faglig utvikling. I 2019 vil fondet ikke delta i noen fellesutlysninger med andre fond, men RFF Midt-Norge samarbeid med RFF Nord og RFF Innlandet om mobilisering til samiske tema. Dette skjer i samarbeid med Sametinget og Forskningsrådet.

6. Utlysningsplan 2019

Ut fra bestillingsbrevet og anbefalingene i evalueringen av RFF Midt-Norge har utlysningsplanen en deling mellom prosjekter med kvalifiseringsstøtte og hovedprosjekter. Tabell 1 viser utlysningsplanen for 2019.

Utlysning av kvalifiseringsstøtte hvert halvår er vurdert som en god løsning som vi fortsetter med. Det er viktig for søkerne med regelmessighet, og fondets utlysninger bidrar til dette. Målgruppene vil være i tråd med bestillingsbrevet, dvs kommunal sektor og næringslivet. Det er svært god erfaring med utlysningstekster som ikke er for ordrike eller detaljerte når det gjelder tematiske beskrivelser. Disse blir oppfattet lett og det er ikke vanskelig for leserne å raskt se om de er i målgruppa (i utlysningsteksten: Hvem kan søke, og hva kan det søkes til).

RFF Midt-Norge lyser også ut mindre hovedprosjekter som kan fylle et mellomrom mellom kvalifiseringsstøtte og større forskningsprosjekter i regi av Forskningsrådet. Dette er etterspurt blant søkerne og er et naturlig steg å ta for mange bedrifter etter at de har fullført et kvalifiseringsstøtteprosjekt. Regionale bedriftsprosjekter er utlysningstypen rettet mot næringslivet. Her er søknadsfrist februar 2019.

RFF Midt-Norge skal mobilisere regionens bedrifter og offentlig virksomhet til forskning, og vil fungere som et «regionalt springbrett» inn mot nasjonale og internasjonale finansieringsordninger. Videre ser RFF Midt-Norge det som svært viktig å stimulere og bidra til at virksomheter i Midt-Norge kommer med i internasjonalt samarbeid og Horisont 2020. Dette gjøres gjennom kontakt med søkere, både potensielle søkere og de som allerede har prosjekter gående med støtte fra RFF Midt-Norge.

Felles for alle fondets utlysninger er at endelige rammer og avgrensninger, krav og vurderingskriterier blir beskrevet i utlysningstekstene. Overordna perspektiver i utlysningene skal være bærekraft, mobilisering i hele regionen og samiske interesser. Utlysning (og dermed søknader) skal være kompletterende til Forskningsrådets programmer, dvs dekke tema som ikke kan finnes hos Forskningsrådet. Utlysningstekstene skal publiseres så tidlig som mulig, men senest 6 uker før søknadsfrist.

Tabell 1 Utlysningsplan 2019.

Prosjekttype	**Målgrupper**	**Formål**	**2019 Plan og søknadsfrist**
Kvalifiserings-støtte næringsliv og offentlig sektor	Små og mellomstore bedrifter næringsklynger og næringsnettverk, kommuner i regionen. Høgskoler og universitet, forskningsmiljø, FoU-miljø med betingelse samarbeid med SMB-bedrift og/eller kommune i regionen.	Prosjekter som har klare intensjoner om videreføring i hovedprosjekt. Skal ha et tydelig definert forskningsinnhold. Inntil 500 000 i støtte pr prosjekt. Kvalifiseringsstøtten skal bidra til å mobilisere samiske miljø og forskningsinteresser. I 2019 er 2 mill øremerket samiske tema.	Feb 9 mill Sept 6,5 mill
Regionale bedriftsprosjekt	Små og mellomstore bedrifter næringsklynger og næringsnettverk i regionen.	Prosjekt skal underbygge behovene i næringslivet og kunnskapsområder som utnytter og forsterker regionens konkurransemessige fortrinn. Tema: Muliggjørende teknologier, havrommet samt det grønne skiftet og bioøkonomi. Inntil 1,5 mill pr prosjekt.	Feb 2019 9 mill
Sum tildeling			**23,5 mill**

www.regionaleforskningsfond.no/midtnorge